

Slip naturen fri
i din have

Derfor skal du give naturen plads i din have

Naturen i Danmark er fragmenteret. Vejnet, bygninger og landbrug bryder naturen op, og der kan være langt mellem de gode levesteder for eksempelvis sommerfugle og vilde bier.

Men kan Danmarks villahaver, kolonihaver, sommerhushaver og gårdhaver gøre en forskel for vilde dyr og insekter?

Svaret er ja! Ved at give naturen plads i din have kan du tilbyde ly og føde til arter, der ellers ville have lang vej til det næste hotspot. Din have kan måske endda føre arter sammen, så de kan yngle og sprede sig yderligere.

Tak, fordi du gør en forskel for naturen!

A hand is holding a small plant with green leaves and several small purple flowers. The background is a blurred garden scene with a person in a blue jacket and a white dog. The overall lighting is warm and golden, suggesting late afternoon or early morning.

Plant mange forskellige blomster

Plantetip

Plant altid blomster
et lunt og solrigt
sted i din
have.

Med forskellige slags blomster, der blomstrer fra tidligt forår til sent efterår, kan du bl.a. hjælpe sommerfugle og de vilde bier med nektar og pollen i hele sæsonen.

Forår

Viol
Stedmoderblomst
Løgekarse
Vinterkarse
Engkarse
Døvnælde
Agerkål
Agersennep
Følfod
Judaspenge
Krybende læbeløs
Seljepil

Sommer

Merian
Timian
Storkenæb
Røllike
Lavendel
Baldrian
Blåhat
Anis-isop og alm. isop
Alm. gederams
Katost
Hjortetrøst
Mjødurt
Farvegåseurt
Knopurt

Efterår

Alm. gåseurt
Djævelsbid
Hjortetrøst
Kongepen
Rødkløver
Sankthansurt
Tusindstråle
Høstborst

Planter til havens sommerfugle

Skal din have være matchmaker?

Plant blomster, der tiltrækker havens sommerfugle.

Græsrandøje
på knopurt

Alm. blåfugl
på kællingetand

Citronsommerfugl
på kattehale

Nældesommerfugl
på alm. røllike

Nældens takvinge
på merian

Værn om dine gamle og døde træer

Gamle, hule og sprækkede træer er værdifulde levesteder for alle de arter, der bor i sprækker og huller: flagermus, sommerfugle, hulrugende fugle såsom spætter og mange arter af biller, herunder smældere.

Hvis du har et træ, som du bliver nødt til at fælde, så lad stammen ligge i haven. Det bliver et godt hjem for mange arter som f.eks. svampe, insekter og fugle.

Plant et tørstetræ

Tørstetræ eller 'citronsommerfugle-træ' er en gave til citronsommerfuglen, der lægger sine æg på træet, hvorefter larverne lever af træets blade.

Har du plads til et tørstetræ i din have, så vil den gule forårsbebuder takke dig.

Tørstetræ bliver 1-2 meter højt og blomstrer med små, hvide blomster i foråret, der udvikler sig til bær hen over sommeren.

Lav en havedam

Er du klar til at tage et stort skridt i din have? Så kan du anlægge en havedam og tilbyde helt andre spændende arter et sted at flytte ind og finde føde.

Det er forbudt at fjerne æg fra frøer, tudser og salamandere fra den lokale sø til din private dam.

Tips til den naturlige havedam

1

Anlæg dammen et sted, hvor der er både sol og skygge.

2

Undgå at have fisk i din havedam. Fisk spiser nemlig æg fra frøer og salamandre, som du kan være heldig indfinder sig i din havedam med tiden.

3

Hav tålmodighed med din havedam. Du skal måske fjerne trådalger og andet mad ofte og længe, inden der kommer balance i din dam og den mere spændende natur indfinder sig.

4

Placer sten både i vandet og langs bredden af din dam.

5

Tilfør din havedam lidt vand fra en sø. På den måde tilføres plante- og dyreplankton samt andre arter, der kan være med til at starte din dam op.

6

Brug overskudsjorden fra gravearbejdet til at lave en jordvold i din have – den kan bl.a. blive til en værdifuld bolig for vilde bier.

Elsk dit kvas

Er du glad for fuglekvidder i din have?

Så skal du udnytte gamle grene, blade og kviste i din have.

Lav en kvasbunke

Saml alt dit kvas, og læg det i en bunke, eller lav et hegn ud af det.

Lav et kvashegn

Naturens egen etageejendom. Læg dit kvas i en bunke og evt. mellem hegnspæle, der holder kviste og grene fast. I bunden kan jordrugende humlebier som jordhumle og hushumle indfinde sig, mens rødhalsen kan bygge rede i toppen.

Kvasbunker og -hegn er gode levesteder for mange arter. Pindsvin søger læ, og gærdesmutter finder insekter at spise.

Glæd dig over store sten

Stenbunker, stendiger og stengærder er både gode skjulesteder og overvintrings-områder for bl.a. vilde bier, sommerfugle og krybdyr.

Har du sten i din have, er du heldig. Du kan give naturen en fordel, hvis du placerer dem, så de får masser af lys og varme, f.eks. på sydsiden af dit hus.

Plant buske med bær

Forskellige slags danske buske og krat giver gode muligheder for læ, skygge, beskyttelse og føde til havens dyr.

Bærbuske er supergode til både bier og nogle sommerfugle. Og så er der også noget for dig.

Frugttræer er også gode:
Vælg f.eks. æble, pære, mirabel og blomme.

Vælg bl.a. disse buske:
brombær, hindbær, ribs,
solbær, stikkelsbær.

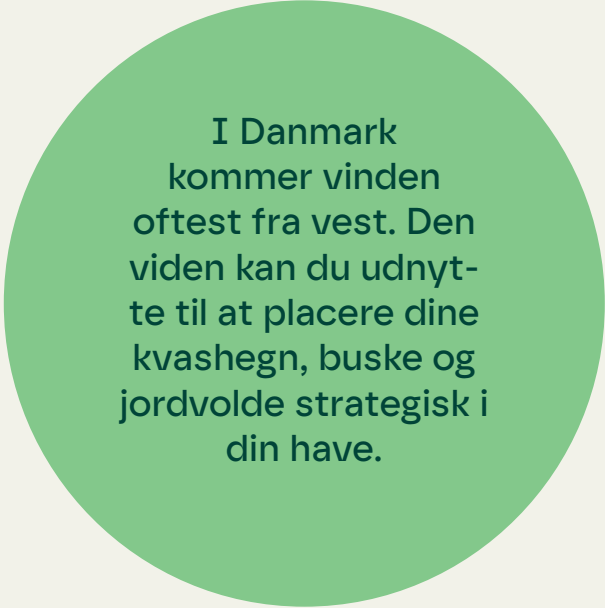

Skab varme og lyse forhold i din have

Skab et varmt, tørt og lysåbent sted i haven, hvor solen kan bage direkte på jorden.

Her trives dyr og planter, som har brug for lys og varme, f.eks. firben, liden klokke og krybende timian.

Er der meget blæst og vind i din have? Skab læ ved hjælp af kvashegn eller buske og træer, der kan tage vinden.

I Danmark kommer vinden oftest fra vest. Den viden kan du udnytte til at placere dine kvashegn, buske og jordvolde strategisk i din have.

Tilmeld din have og se,
hvor vild den er, på
sliphavenfri.dk

I samarbejde med

REMA 1000

Danmarks
Naturfrednings
forening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
www.dn.dk

DESIGN: ES

© Danmarks Naturfredningsforening